

»UDAR« V KS HRUŠICA-FUŽINE

Naslov sicer zveni nekoliko bombastično, vendar mu je kar verjeti. Krajanji so se zbrali, razrešili vse organe in izvolili nove. Mar to ni nekaj posebnega? Seveda, lahko bi bilo tudi drugače, če svet KS ne bi pozabil, da v krajevni skupnosti Hrušica-Fužine še vedno živijo tudi krajanji. Zbor krajanov je bil 22. aprila letos, sklicali pa so ga krajanji sami. Zanj so se odločili s podpismi, kot to omogoča določila statuta KS (zadostuje 50 podpisov). Zbora se niso udeležili člani sveta KS in tudi tajnica ne. Udeležilo pa se ga je blizu 200 krajanov, predstavniki občinske skupščine in sredstev javnega obveščanja.

Na zadnjem zboru krajanov, ki je bil 17. aprila 1991, so krajanji dovolili oddati del kulturnega doma v najem, da bi pridobili sredstva za vzdrževanje doma. Po nenehnem prenavljanju in spreminjanju doma, trušču in dogajanjih v nočnem klubu in po pisanju o tem v Slovenskih novicah in v Naši skupnosti, so krajanji želeli vedeti podrobnosti o vseh teh dogajanjih. Ustvarjalo se je mnenje, da je svet KS prekoračil svoja pooblastila in brez skupščine ali zbora krajanov oddal nekdanji zadružni in zdaj kulturni dom v celoti v najem zasebnikom. Ti so ga preuredili in vanj naselili različne »donosne« dejavnosti, tudi nočni klub Robinzon, ki še posebej

»kravžlja« živce krajanom. Ker svet krajanom ni prisluhnil in ni sklical zbora, so krajanji to storili sami.

Krajanji se s tako »razprodajo« in s takimi dejavnostmi ob njihovi šoli in sredi njihovega kraja ne strinjajo. Dom so gradili za sebe in otroke, za kulturno družabno življenje. Hočejo ga obdržati in sami odločiti o njegovi usodi. To so jasno in glasno povedali že na začetku zbora. Na zboru so želeli slišati poročilo o delu sveta in finančno poročilo, obravnnavati problematiko kulturnega doma in KUD Proga 13 in še marsikaj. Ker članov sveta na zbor ni bilo (vabljeni so bili s povratnico), ni bilo nič s poročilom o delu in finančnem poročilu. Tudi

vrsto drugih vprašanj bi lahko razčistili in si natočili čistega vina. Škoda. Zbor je bil kljub tej pomanjkljivosti uspešen. Seznanili so se s potekom dogodkov od zadnjega zbora, ugotovili, da je dom v celoti oddan v najem, da je mesečna najemnina 3000 DEM in da gre polovica najemnine za vzdrževanje doma in polovica za tekoče potrebe KS. Nekateri so menili, da je najemnina odločno prenizka in da je treba pogodbo, ki je sklenjena za 20 let razdreti. Vprašanja so kar deževala: Kdo je dal dovoljenje za preizdavo, stropno ploščo, stopnišče in podobno, kdo dovoljenje za obratovanje nočnemu lokalju, kaj dela policija, kje je inventar doma, kaj je z igriščem, kaj s telovadnico za otroke? Sosedje nočnega kluba Robinzon so tarnali o nemogočem ropotu do jutranjih ur. Z glasovanjem so sklenili, da je treba nočni klub Robinzon zapreti. Le dva udeleženca sta glasovala proti temu. Sklenili so tudi, da ustavijo vsa gradbena dela v domu.

V razpravi o nezaupnici svetu KS

Kulturni dom krajevne skupnosti Hrušica-Fužine. (Foto: S. G.)

so sprejeli več statutarnih sklepov, razrešili vse dotodanje organe krajevne skupnosti in sklenili namesto skupščine imeti le 19-članski svet, ki bo izvršni organ zbora krajanov.

Za predsednika sveta so soglasno imenovali Ludvika Jevšjaka ml., za njegovega namestnika Jožeta Hrovata ml. za člane pa so bili izvoljeni: Milan Završnik, Miro Šmrekar, Jaki Černe, Franc Hočevar, Janez Jeranič, Franci Ložar, Marija Hoče-

var, Marko Skubic, Hribernik, Aleš Hočevar, Marjan Prošek ml., Slavko Regina, Jane Breskvar, Rado Hočevar, Danilo Mohar, Rafael Miklavc, Andrej Prošek. Preostale člane bodo imenovala društva in politične stranke. Sklenili so, da se čez dober mesec spet sestanejo. Tik pred oddajo prispevka v tiskarno sem zvedel, da bo seja v juniju.

Po zapisniku zapisal S. G.

NOVICE IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Zaskrbljene krajanje naj ne skrbi! Tudi letos bodo pokošene parkovne površine v sklopu javnih del.

POLJE

Svet KS se je odločil za posodobitev centralnega ogrevanja, saj je stara peč, ki je trinajst let zvesto služila, skoraj razpadla. Sedaj se bo ogrevalo na plin.

Aprilska čistilna akcija je dala kar lepe rezultate. Vsem, ki ste v njej sodelovali, se zahvaljujemo.

ZADVOR

Dana je pobuda, da se topoli ob pokopališču Sostro obrežejo (na višino 3 m), da bi se zmanjšalo odpadanje listja na grobove.

Mestni sekretariat za komunalno je na pobudo Sveta KS naročil meritve osnih obremenitev za ceste v Šentpavel, Podmolniško cesto, v Završje, v Češnjico, da ne bi zaradi težkih prevozov prihajajo do poškodb, saj so vsa našeta cestišča asfaltirana le kot protiprašna zaščita.

Občinski upravni organ je naprošen, da se že zasuto gromoznico ob Litijski cesti ogradi, ker ji grozi, da ponovno postane smetišče.

Imenovana je komisija za izvedbo izjav-

ljanja stanovalcev glede preimenovanja ulic. Stanovalci bodo obiskani na domu med 05. 05. in 12. 05. '93. Rezultati pa bodo objavljeni v naslednji Naši skupnosti.

KODELJEVO

Delo delavca, ki dela preko javnih del, je že dalo vidne rezultate – pokošene so zelenice, otroška igrišča se urejajo, odpravljajo se divja odlagališča. Pri tem sodelujejo tudi številni stanovalci, podjetji Snaga in Rast. K sodelovanju želimo pritegniti tudi otroke za pobiranje papirčkov. Za opravljeno delo bodo prejeli nagrado: bonbone, sladoleđ, kakšen tolar, brezplačno lutkovno ali kakšno drugo predstavo in podobno. Za navedeno, na urejanje parkirišč na Slovnanu in za nakup delovnih pripomočkov se je potrošilo kar nekaj sredstev. Pričakuje in upa se, da bo občina kaj primaknila.

Mestni sekretariat za obrambo je pričel z obnovo javnih zaklonišč.

Plinifikacija se zaključuje, poteka še po Malejevi in delu Povšetove ulice.

NOVO POLJE

Dva meseca poizkusno deluje kabelsko razdelilni sistem (TV). Bilo je že več izpadov, večji je bil zadnjega aprila, ko je

(domneva se) indukcijska strela poškodovala oddajno postajo. Krajanje prosimo za razumevanje, saj bo krajši čas slabši sprejem, oziroma nekaterih kanalov sploh ne bo možno sprejemati (TV Koper, interni kanal). Nekaj izpadov pa so povzročili krajanji sami z NESTROKOVNIMI POSEGI v sekundarni kabelski vod. To so počeli krajanji na Cesti I. in IV. ter na Cesti XI., XIII. in XV, slednji so celo izključili električno napeljava za napajanje razdelilnika signalov.

Ob morebitnem izpadu sistema kličite servisera DROZG-a (tel. 062/825-546), za manjše okvare pa g. Dimnika v Ks Novo Polje (tel. 487-911). Druge morebitne okvare pa sporočajte izvajalcu Rading.

NOVE FUŽINE

V obrtnoservisni coni je predvidena gradnja avtosalona in bencinske črpalke s spremljajočo dejavnostjo. Na Rusjanovem in Brodarjevem trgu, Archinetovi ulici ter Poti na Fužine se je potrebno spopadati s prometnimi težavami: parkiranjem na zelenicah, požarnih površinah in vsehprek, nedovoljeno vožnjo po intervencijskih poteh, prehitro in brezobzirno vožnjo... Denar za znake in talne oznake bo, zatika pa se pri denarju za grbine in zbiranje raznih soglasij. Kdaj se bodo našla

sredstva in prostor za policijsko postajo, pa je sploh vprašanje. Za red in varnost v soseski bi bil potreben reden in strožji policijski nadzor, dopolnilne oblike varovanja ljudi in premoženja, zlasti pa še več organiziranega dela z najmlajšimi in mladino (interesne dejavnosti, brezplačni tečaji, dodatna usposabljanja, družabne prireditve in podobno). Poleg občinskih, mestnih in republiških služb in institucij so s problemi varnosti in reda seznanjeni tudi poslanci vseh treh nivojev.

DUŠAN KVEDER-TOMAŽ

V začetku aprila je bila organizirana čistilna akcija, katere nosilec je bila osnovna šola Nove Jarše. Skupaj s KS in podjetjem Snaga je bila akcija zelo uspešna. Šolarji pravijo, da bi bilo še lepše, da jih KS pred koncem šolskega leta povabi na sladoleđ. Papirčke bodo pravilno odvrgli v koše za smeti. Akcija bo potem res kul!

Naša komunalna sodelavca, Robert in Miran, od vsepovsod dobivata pohvale. Pridna sta, natančna in prijazna, to pa so lastnosti, ki jih ljudje hitro opazijo. KS pošilja pohvale tudi Zavodu za zaposlovanje, ki ju je poslal k nam, in g. Piškurju z naše občine. Zbrala in uredila KS Moste-Selo

POLJE ...

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Notranjost ni bogato poslikana niti s freskami niti z geometrijskimi ornamentmi, bogati pa so glavni in stranski oltarji. Glavni oltar je zamišljen kot dvanajsto Marijino znamenje z Goldensteinovo sliko Marijinega vnebovzetja. Tako kot stranska oltarja posvečena sv. Alojziju in sv. Družini ju je naredil Josip Grošelj iz Sel pri Ljubljani. Druga dva stranska oltarja sta posvečena sv. Barbari in sv. Duhu, napravil pa ju je Jože Tomc iz Št. Vida nad Ljubljano. Lep križev pot iz leta 1855 je delo Mateja Langusa. Umetniško so izdelane hrastove klopi iz mizarske delavnice Janeza Okorna iz Škofje Loke, po načrtih Rajna Jablangerja. Poleg oltarjev krajajo cerkev še slike sv. Križa in sv. Sebastijana, delo Mihaela Stroja. Cerkev pa ima tudi bogato in umetniško izdelano opremo za bogoslužje, kot so raznobarvne kazule, stole, albe, koretliji, plašči in drugo.

Poleg cerkve stoji še župnišče, ki je bilo leta 1781 zgrajeno iz zaloškega kamna in je včasih obsegalo še gospodarsko poslopje za živino in konje. Preživljalo se je namreč z gospodarsko dejavnostjo, ker cerkev sama ni bila donosna. Prvi pogoj za osamosvojitve župnišča leta 1783 je bil, da se samo preživlja, kakor ve in zna. Ta cerkev je bila precej bogata, kar pove tudi dejstvo, da je imela veliko gospodarsko poslopje s hlapci in deklami ter posesti in gozdove v Zadobrovi, Kašlju, Beričevem, Dolskem, Podmolniku, Javorju, Litijski, Gostinci in drugod. Vsa posestva in izkupiček pa niso bili vedno namenjeni le cerkvi temveč namensko tudi revežem, kot je v darilni pogodbi navedel ondodni župnik Martin Pajk. Po drugi svetovni

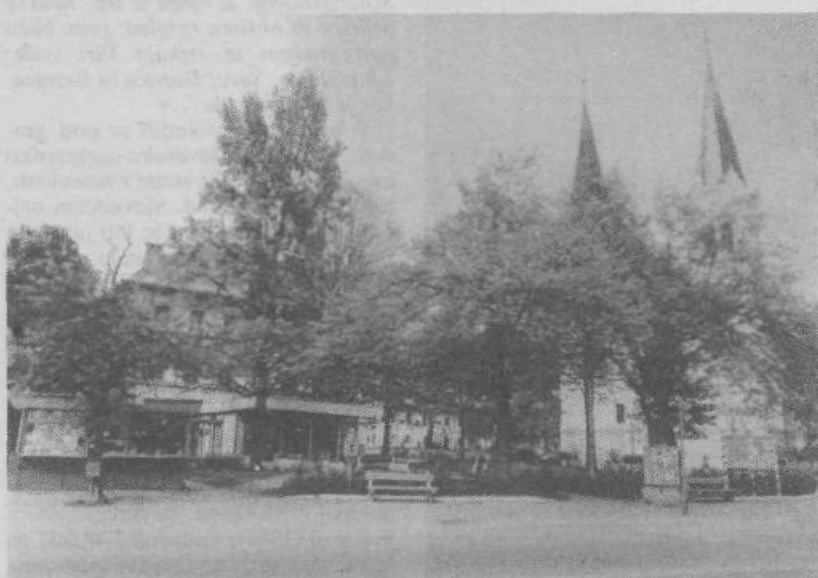
vojni je bila večina tega premoženja nacionalizirana.

Med obema vojnoma je bila tu znana župnijska dekla Johanca, ki so ji rekli Johanca iz Vodice. V cerkvi v Vodicih na Gorenjskem se je dogajal čudež, saj je ob določenih urah Mariji iz rok tekla kri. Rekli so, da pri tem čudežu nima prstov vmes Mati Božja, temveč Johanca, ki je bila tu dekla. Po čudežu, ki ni bil čudež, so Johanco prestavili v Polje. Tam je brez pomoči čudeža umrla, ko jo je po nesreči nabodel na vile župnijski hlapec.

Šola je bila tu ustanovljena leta 1862, ko je bilo zgrajeno tudi staro šolsko poslopje. Prvi šolski upravitelj je bil Blaž Kuhar iz Polja, ki je bil vsestranski pedagog in velik reproduktivni glasbenik. Slovenska Glasbena matica ga šteje za svojega ustanovitelja, ima pa tudi velike zasluge za slovensko glasbeno pedagogiko. Zaradi hitrega večanja števila prebivalstva je bilo leta 1931 zgrajeno novo šolsko poslopje, nato pa leta 1957 še

tretje. To kaže na hitro rast prebivalstva. Spreminjala pa se je tudi narodnostna sestava, saj se je tu naselilo tudi veliko ljudi z juga nekdanje Jugoslavije.

Ker je kraj pred prvo svetovno vojno počasi začel postajati središče okoliških vasi, so leta 1911 postavili prosvetni dom. V njem so prirejali igre, orlovska organizacija pa tudi telovadne nastope. Ta je imela velik vpliv na narodno zavednost, zdravje s pomočjo telovadbe in odrekanje alkohola. Vse to je bilo omenjeno v statutu te organizacije. Okoli leta 1958 je dom prešel v last Saturnusa in ta je v njem postavil tovarniški obrat, zdaj pa čaka na denacionalizacijo in na novega upravitelja. Novi občini, ki se še pripravlja, bo dom prišel zelo prav in bo verjetno služil istim namenom, za katere je bil zgrajen. Z nastopom Sokola je bil leta 1936 zgrajen tudi sokolski dom, ki prav tako še čaka na denacionalizacijo.

V prejšnji številki NS smo objavili fotografijo središča Polja iz leta 1931. Danes pa je podoba tega kraja takšna kot jo vidite na fotografiji Boruta Krajca

Novo pokopališče je bilo zgrajeno leta 1896 po potresu in po ukinitvi starega pokopališča okoli cerkve. Je zelo veliko, saj tu pokopavajo ljudi iz širše okolice, ker drugega pokopališča ni. Na njem sta tudi spomenik leta 1898 umrlemu slikarju Jožetu Petkovšču, ki je umrl v bolnišnici na Studencu, in spomenik umrlim vojakom prve svetovne vojne tujih narodnosti, ki so tu umrli kot ujetniki. Pred pokopališčem je spomenik Lojzeta Dolinarja, posvečen vsem padlim v prvi svetovni vojni iz poljske fare. Predstavlja vojaka na straži, vojaka, ki straži duše umrlih sobojevnikov, kjer koli so padli. Na pročelju stare šole pa je plošča z žrtvami druge svetovne vojne.

Zanimivo je, da je po tem kraju dobilo ime nekdanje letališče, čeprav ni v bližini in lastniki niso bili doma od tu. Podobno se dogaja z bolnišnico za duševno bolne, ki se imenuje po Polju, čeprav leži na Studencu. To je zanimivo toliko bolj, saj je kraj dobil ime po novem naselju in ne po starem, kot se ponavadi dogaja.

Tu je bil doma Kajetan Huber (1810-1870), avtor ponarodele pesmi Otok Blejski, od tu je Jane Kavčič, filmski scenarist in režiser, ter drugi, ki pa so v večini priseljeni in nimajo stare ledinske tradicije.

Devica Marija v Polju je bil resnično zanimiv kraj, saj so se tu zbirale procesije, bila so romanja in vedno veliko radovednežev in beračev. Tudi oblast je morala biti vedno navzoča in v bližini je stala žandarmerijska postaja. Zbiranje ljudi so znali izkoristiti branjevci s svojimi »štanti«, saj so bili redni spremljevalci tukajšnjih dogajanj. Čeprav v okolici cerkve ni bilo naselja pa so bile v razdalji nekaj deset metrov kar štiri gostilne; gostilna Hladnik (ta obstaja še danes), gostilna Kuhar (hiša še stoji, gostilne pa ni več), gostilna pri Auru, ki je bila po vojni tudi zaprta in gostilna pri Joklu ki je danes tudi ni več.

Vedno so bile polne, saj je bilo tu

veliko pogrebov in so pogrebci svojo žalost zalivali s pijačo. Gostilne so bile tudi družabni kraj in dokaj »nobel« je bilo, če se je družina odpravila tja na krvavice ali krajnsko klobaso. Bile so kraj pomonkov, zlasti po prvi svetovni vojni, ko so si nekdanji »komerati« pripovedovali dogodke iz bojev. Imeli so lep spomin na cesarja Franca Jožefa in vsakokrat, ko je bilo omenjeno cesarjevo ime, je zbrana družina vstala. Na novo so vstajali cugsfirerji, feldbebelni, hauptmani, obersti in drugi (besede so prirejane naberči in izgovorjavi). Pogovori so se vlekli daleč v noč, saj družbe ni priganjal čas in delavci so kar hitro naredili »plavega« brez skrbi, da bodo s tem ob del plače. Z življenjem, ki se je med obema vojnoma odvijalo tu in v tukajšnjih gostilnah, so izginili šarm romantike in spomini na nekdanje dni, na nekdanjo mladost in življenje v državi, ki se ji je reklo Avstro-Ogrska. S svojim pripovedovanjem so skušali še enkrat obuditi svoje sanje o mladosti, o bitkah v Karpatih in na Tirolskem, v Galiciji in na Soči. Pripovedovali so zgodbe o sovražniku, ki je bil tujec, Rus, Srb ali Italijan in ne sosedov Janez ali Miha, kot so pripovedovali le nekaj let pozneje. Niso hvalili Jugoslavije, Jugoslavija jim je bila tuja in predvsem ne njihova. Preteči je moralo še nekaj časa, da so spoznali, da se njihov svet sesuva in da so napočili novi časi.

Družabnosti, kakršna je bila še pred drugo svetovno vojno, ni več in je nikoli več ne bo. Umrla je romantika naših dedov in babic, ki je imela osnovo v molitvi in ne v posvetnih stvarih. Prišel je nov čas, popolnoma drugačen od tistega, prišel je avto, prišli so novi ljudje, ki včasih niso znali niti slovensko. Naselili in zaposlili so se tu. Posekali še zadnje borove in hraste in si postavili hiše ter spremenili kraj v urbano naselje. Na nekdanji kraj spominja le cerkev Device Marije v Polju.

Edvard Svetek